

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Györe Lászlóné dr. ügyvéd által képviselt felperesnek az Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen hagyatéki hitelezői igény érvényesítése iránt a Fonyódi Városi Bíróságon 2.P.20.270/2008. számon indított perében, majd a Somogy Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság 2009. október 14. napján meghozott 2.Pf.21.131/2009/4. számú közbenső ítélete ellen az alperes részéről benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. szeptember 1-jén megtartott tárgyaláson meghozta az alábbi

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Somogy Megyei Bíróság 2.Pf.21.131/2009/4. számú jogerős közbenső ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg - 15 nap alatt - az alperesnek 40.000 (Negyvenezer) forint másodfokú eljárási költséget és - felhívásra - az államnak 72.000 (Hetvenkettőezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az örökhagyó 2005. június 16-án a Kórház Intenzív Osztályán végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt. Törvényes örökösei (öt gyermeke) az örökséget visszautasították, ezért a hagyatékot a közjegyző a 4311.Kjő.391/2007/10. számú hagyatékátadó végzésével a törvényes öröklés rendje szerint az alperes részére adta át. Az örökhagyó hagyatékába tartozott a perbeli lakóház, a Takarékszövetkezet Kirendeltségén vezetett számlán elhelyezett 1.181.789 forint, a Kórház értéktárában lévő 2.020 euro készpénz, továbbá 24.620 forint készpénz és bankkártya. A alperessel szemben hagyatéki hitelezői igényt a Kórház és a felperes érvényesített. A felperes az örökhagyóval az 1990-es évek közepén ismerkedett meg,

akit 2002. májusától kezdődően gondozott, majd betegsége alatt napi rendszerességgel haláláig ápolt, munkálataiért ellenszolgáltatásban nem részesült.

A felperes keresetében az alperest 1.200.000 forint, továbbá 2005. június 16-tól a kifizetésig esedékes törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni hagyatéki tartozás címén a Ptk. 678. § (1) bekezdésére alapított hagyatéki hitelezői igényként.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, álláspontja szerint a felperes nem bizonyította, hogy az örökhagyó részére a szolgáltatásokat a hagyatékból való részesítés ígérete ellenében végezte.

Az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le, majd ítéletével a felperes keresetét a Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pontjában és 679. § (1) bekezdésében foglaltakra alapítottan elutasította. A Legfelsőbb Bíróság által irányított egységes és töretlen bírói gyakorlatra - a PK 89. számú állásfoglalás b) pontjára - hivatkozással úgy foglalt állást: a felperes az eljárás során kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy a gondozási, ápolási tevékenységet öröklési juttatás ígérete ellenében végezte. A kihallgatott tanúk közül kívülálló, elfogulatlan a polgármestert, a falugondnokot és a háziorvost tekintette, akik azonban nem támasztották alá a felperes állítását, ők csupán közvetett módon, szóbeszédből hallottak néhai ígéretéről, amely önmagában nem bizonyíték arra, hogy az örökhagyó konkrét ígéretet tett a hagyatékból való részesítésre vonatkozóan. A felperes testvérét és barátnőjét nem tekintette elfogulatlan, érdektelen tanúnak, annál is inkább, mert a felperes maga is ellentmondásosan nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy az örökhagyó a testvére előtt vagy jelenlegi élettársa előtt tett-e ígéretet. A tolmácsként M.F.Sz. közreműködő tanúvallomását sem fogadta el. A tanú ugyanis nyilatkozata szerint az örökhagyó kijelentéséből: „majd juttat a felperesnek valamit, ha valami lesz”, csupán gondolt arra, hogy az örökhagyó a halála esetéről beszél. Ezért a bizonyítási eljárás adatai alapján egyértelműen nem látta megállapíthatónak azt, hogy a nyújtott szolgáltatást örökségi juttatás ígérete ellenében végezte a felperes.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, amelyben annak megváltoztatását, a keresete teljesítését kérte. Fellebbezésében újabb tanúbizonyítási indítványt terjesztett elő: főnökének a kihallgatását kérte arra vonatkozóan, hogy 2004. májusában ő tolmácsolt, amikor az örökhagyó részéről elhangzott az örökségi juttatás ígérete.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, közbenső ítéletével megállapította, hogy néhai örökhagyó hagyatéki tartozásáért az alperes a felperes felé helytállni tartozik. Utasította az elsőfokú bíróságot azösszepszerűség tekintetében az eljárás lefolytatására. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást kellően felderítette, de abból téves jogi következtetést vont le. Az elsőfokú eljárás során lefolytatott bizonyítási eljárás adataiból, a bizonyítékok újbóli mérlegelésével megállapította, hogy a polgármester, a falugondnok, S.B. és S.Bné, M.F.Sz., valamint a felperes barátnője tanúvallomása is alátámasztotta a felperes állítását, mely szerint örökségi juttatás ígérete ellenében végezte a gondozást, ápolást. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott eseti döntéseket kiegészítette a BH 1997. évi 25., valamint a 2001. évi 476. számú eseti döntéssel. A felperes bizonyítási indítványát a Pp. 249. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 235. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Pp. 141. § (6) bekezdésében foglaltakra is - elutasította. Az alperes csatlakozó fellebbezése érdemi elbírálását mellőzte, figyelemmel arra, hogy azösszepszerűség tárgyában az eljárás folytatódik és a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként lesz megállapítható, hogy a felperes milyen módon és mértékben nyújtott szolgáltatást az örökhagyó részére.

A jogerős közbenső ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben - tartalma szerint - annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által felvett bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte, ezért a tanúvallomások alapján nem juthatott arra a következtetésre, hogy a felperes állítását bizonyította. A kihallgatott tanúk egyike sem igazolta, hogy az örökhagyó a felperesnek konkrét öröklési ígéretet tett volna. Az irányadó egységes bírói gyakorlat szerint csak az örökhagyó konkrét ígérete alapozhat meg hagyatéki hitelezői igényt. A másodfokú bíróság határozata megalapozatlan és ekként jogszabálysértő.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

Az alperes felülvizsgálati kérelme alapos.

A Pp. 270. § (2) bekezdése és a 275. § (3) bekezdése együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálat alapja az anyagi jogi jogszabálysértés vagy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárási jogszabálysértés megvalósulása.

A Legfelsőbb Bíróságnak abban a jogkérdésben kellett állástfoglálnia, hogy a másodfokú bíróság a jogszabályok értelmezésével helyesen jutott-e arra a következtetésre: a felperes

jogosult az örökhagyó részére nyújtott szolgáltatásokon alapuló hagyatéki hitelezői igényét érvényesíteni a törvényes örökssel szemben.

A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. Az előzőek értelmében a felülvizsgálati eljárásban nincs helye felülmérlegelésnek, a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Eljárási szabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelése alapozhat meg.

Az adott ügyben az elsőfokú bíróság állapította meg helyesen a jogvita elbírálása szempontjából jelentős tényeket, körülményeket: döntését kellően megindokolta, a tanúvallomásokat helyesen értékelte [Pp. 206. § (1) bekezdés, Pp. 221. § (1) bekezdés].

A Legfelsőbb Bíróság PK 89. számú állásfoglalását a bírói gyakorlat kiterjesztette a tartásra kötelezett hozzátartozók körén kívüli más személyekre is. Ennek megfelelően az örökhagyó részére más személy által nyújtott tartási jellegű szolgáltatások ellenértéke csak akkor minősül hagyatéki tartozásnak, ha a per adatai alapján aggálytalanul megállapítható, hogy a tartás örökségi juttatás ígérete ellenében történt (BH 1997.25., BH 2001.476.). Az elsőfokú bíróság által kifejtettek szerint a per adatai alapján nem állapítható meg, hogy az örökhagyó a gondozásért, segítségért a felperesnek tett ígéretet a hagyatékból való részesítésre. Ebből következően a felperes szolgáltatásának ellenértéke a Ptk. 677. § (1) bekezdés c) pontja szerint nem minősíthető hagyatéki tartozásnak. Ebben a vonatkozásban az örökhagyó - kinyilvánított - akarata a meghatározó, és ezen nem változtat az a körülmény sem, ha a felperes a tartásért, gondozásért ellenszolgáltatást remélt, mert örökségi juttatás ígéretének hiányában ez a várakozása nem volt megalapozott. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélezése alapjául elfogadta, a per adataiból azonban megalapozottan nem juthatott arra a következtetésre, hogy az örökségi juttatás ígérete aggálytalanul bizonyítást nyert az eljárás során. Az érdektelen tanúk szóbeszédén, illetve saját feltételezéseiken alapuló vallomásai nem támasztották alá a felperes állítását. M.F.Sz. tanú - aki a bútorboltban tolmácsolt az örökhagyónak - előtt ugyanis az örökségi juttatás ígéretére vonatkozóan konkrét ígéret nem hangzott el, s a tanú azt sem állította, hogy erről bármilyen megjegyzést tett volna a felperes barátnőjének (20. sorszámu tárgyalási jegyzőkönyv).

Az elsőfokú bíróság helyesen figyelmen kívül hagyta az érdektelennek nem minősülő tanúk vallomását, továbbá a felperessel haragos viszonyban álló F.Jné és F.M., valamint K.R. tanúk

vallomását. A felperes testvére élettársának szülei ugyancsak nem tudták érdemben alátámasztani az örökhagyó ígéretének megtörténtét. S.B. tanú kizárólag a felperestől szerzett tudomást az örökségi ígéretről. S.Bné tanú pedig, bár információját az örökhagyótól szerezte, hangsúlyozta: hiányos német nyelvtudásából adódóan nem biztos, hogy jól értette az örökhagyó által elmondottakat (27. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv). Következésképpen a másodfokú bíróság megalapozatlanul foglalt állást atekintetben, hogy a felperes az örökhagyó vagyonát terhelő tartozásokkal kapcsolatos ígéretének fennállását bizonyította.

Az örökségi juttatás ígérete a peradatok alapján kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást. Aggálytalanul nem állapítható meg, hogy az örökhagyó a részére nyújtott szolgáltatások fejében a felperesnek részesítést ígért a hagyatékából. A felperes állított szolgáltatásainak ellenértéke ezért nem minősíthető a Ptk. 677. §-a szerinti hagyatéki tartozásnak (BH 1991.20.).

Erre vonatkozóan a tényállást az elsőfokú bíróság kellően feltárta, az nem okszerűtlen és logikai ellentmondást sem tartalmaz. Jogszabálysértés nélkül jutott arra a következtetésre, hogy örökségi juttatás ígéretének hiányában hiányzik a kereset jogalapja.

A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat sértő közbenső ítéletet hatályon kívül helyezte és ítéletet hozott, melyben a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme eredményre vezetett. A Legfelsőbb Bíróság a felek közötti jogvitát véglegesen elbírált, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes részére másodfokú eljárási költség megfizetésére. Az alperes illetékmentessége - az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés a) pontja - folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az államnak köteles megfizetni.

Budapest, 2010. szeptember 1.

Dr. Orosz Árpád s.k. a tanács elnöke, Dr. Csentericsné Dr. Ágh Bíró Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Szabó Julia s.k. bíró

K.Gyné

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő